

EDES – Rozvoj duálneho vzdelávania pre malé a stredné podniky v odbore energetika a elektrotechnika

Záverečná konferencia projektu EDES
EkoFond, n.f.

Bratislava, 2. február 2018

EDES**Výstup O1 - Návrh koncepcie rozvoja duálneho vzdelávania pre MSP****Štruktúra Koncepcie a schválené kapitoly:**

Úvod – predstavenie cieľov Koncepcie, prehľad situácie o MSP na Slovensku

1. Systém duálneho vzdelávania na Slovensku, v Rakúsku a v Čechách
2. Výsledky prieskumu mapujúceho vstup MSP do duálneho vzdelávania
3. Analýza nákladov a prínosov „vzdelávania žiakov na pracovisku“ a „vzdelávania v škole“
4. Systémy hodnotenia žiakov v rámci SDV
5. Návrhy na zmeny vedúce k efektívnejšiemu fungovaniu SDV na Slovensku
6. Závery a odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Východiská a cieľ Koncepce:

Východisková situácia:

- Systém vzdelávania bol dlhé roky zameraný najmä na teoretické vzdelávanie vo formálnom prostredí
- Nedostatok odborne vzdelaných stredoškolákov s potrebnými zručnosťami pre prax
- 32% VŠ pracuje na SŠ pozícii a až 60% SŠ nepracuje v odbore
- Nedostatočný záujem MSP o SDV

Cieľ Koncepce:

- Pomenovať absentujúce prvky v legislatíve, ktoré by umožňovali a uľahčovali vstup MSP zo sektora energetiky a elektrotechniky do SDV

Úvod do problematiky:

- MSP – poskytujú pracovné príležitosti takmer trom štvrtinám (73,6%) aktívnej pracovnej sily na SK a podieľajú sa na viac ako polovicou na (52,8%) na tvorbe pridanej hodnoty
- Takmer 97% MSP tvoria mikropodniky zamestnávajúce menej ako 10 zamestnancov
- Až 70% produktívneho obyvateľstva je zamestnaných v MSP
- Zamestnávateľia dlhodobo poukazujú na nedostatok kvalifikovaných zamestnancov – SDV ako isté riešenie

Úvod do problematiky:

2015 – Zákon 61/2015 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave – dôležitý pre zavedenie SDV do praxe

- Vytvoril skôr podmienky pre veľké podniky, MSP o vstup do SDV záujem nemajú – málo stimulov
- Nezáujem aj zo strany SŠ – strata finančného normatívu

Kapitola 1: Systém SDV a porovnanie systémov na Slovensku, v Čechách a v Rakúsku

Detailné porovnanie všetkých troch systémov v SR, ČR a AT

Inšpirácia od rakúskych partnerov:

- Firmy sa pozerajú na učňovské vzdelávanie ako na investíciu do budúcnosti.
- Firmám umožňuje čo najlepšie uspokojovať svoje budúce potreby v oblasti kvalifikovaných pracovníkov.
- Učni sa učia zručnostiam a vedomostiam, ktoré firmy potrebujú. Už počas svojho vzdelávania učni vykonávajú hodnotnú prácu pre svoju firmu.
- Firmy demonštrujú, že preberajú spoločenskú zodpovednosť dobrovoľným poskytovaním učňovského vzdelávania.

Kapitola 2: Prieskum mapujúci vstup MSP do duálneho vzdelávania

Metóda: dotazníkový prieskum a kvalitatívne rozhovory vo všetkých krajinách

Dotazník bol pripravený v spolupráci s:

- Slovensko-nemeckou obchodnou a priemyselnou komorou
- Obchodným oddelením Rakúskeho veľvyslanectva
- Zástupcami projektu RSOV, zamestnávateľské zväzy

Cieľom prieskumu bolo identifikovať nasledovné oblasti:

- hlavné bariéry vstupu firiem do SDV
- kvantifikovať firemné náklady spojené so vstupom a zabezpečovaním duálneho vzdelávania počas celej dĺžky OVP
- pomenovať kľúčové problémy zamestnávateľov spojené so všetkými fázami prípravy a zabezpečovania DV
- navrhnúť možné riešenia a mechanizmy, ktoré by zefektívnili fungovanie SDV na Slovensku

Kapitola 2: Prieskum mapujúci vstup MSP do duálneho vzdelávania

Metóda: dotazníkový prieskum a kvalitatívne rozhovory vo všetkých krajinách

PRIESKUM:

AT – 14 firiem a návratnosť dotazníkov bola 50%

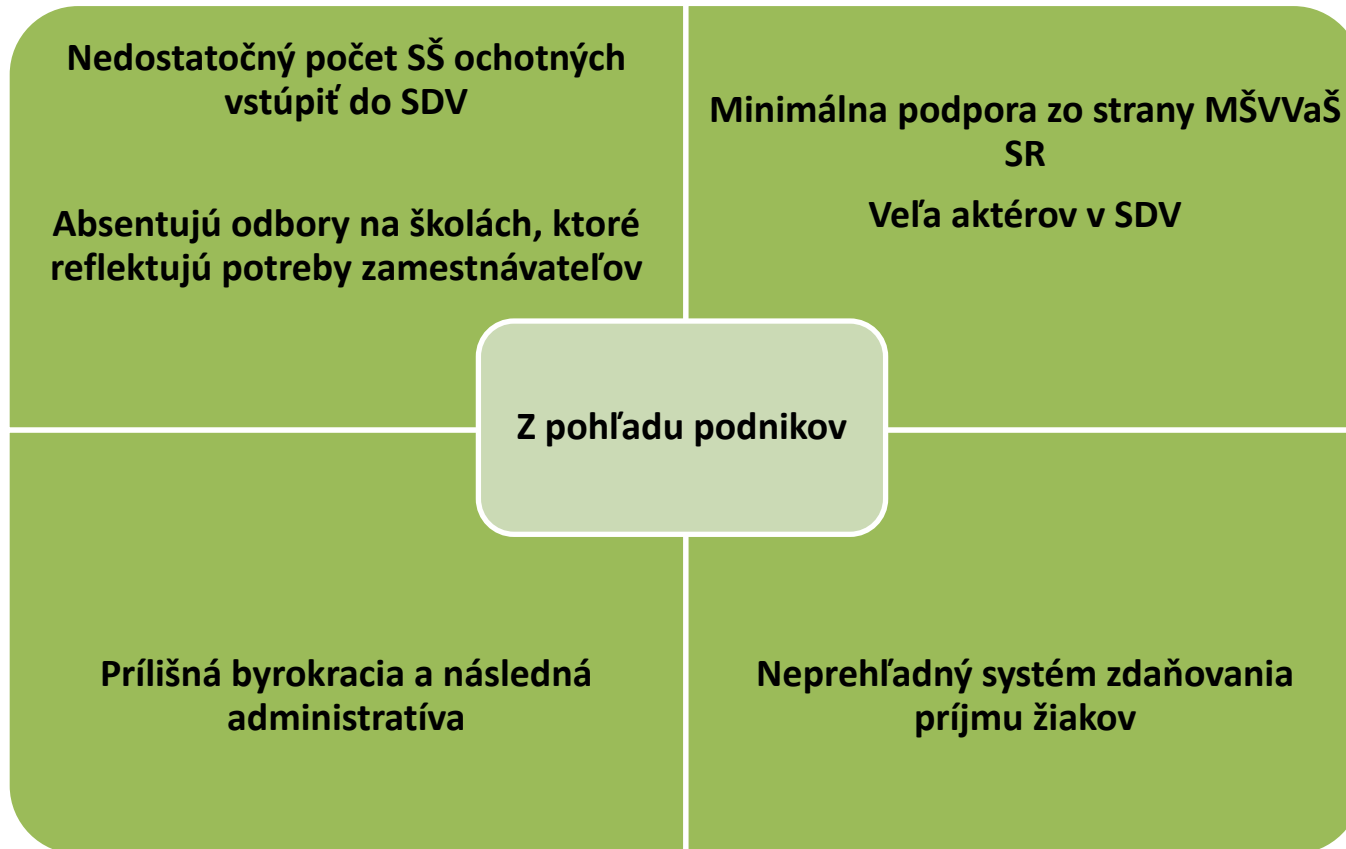
ČR – 230 firiem – návratnosť 12%

SK – 74 firiem – návratnosť 21%

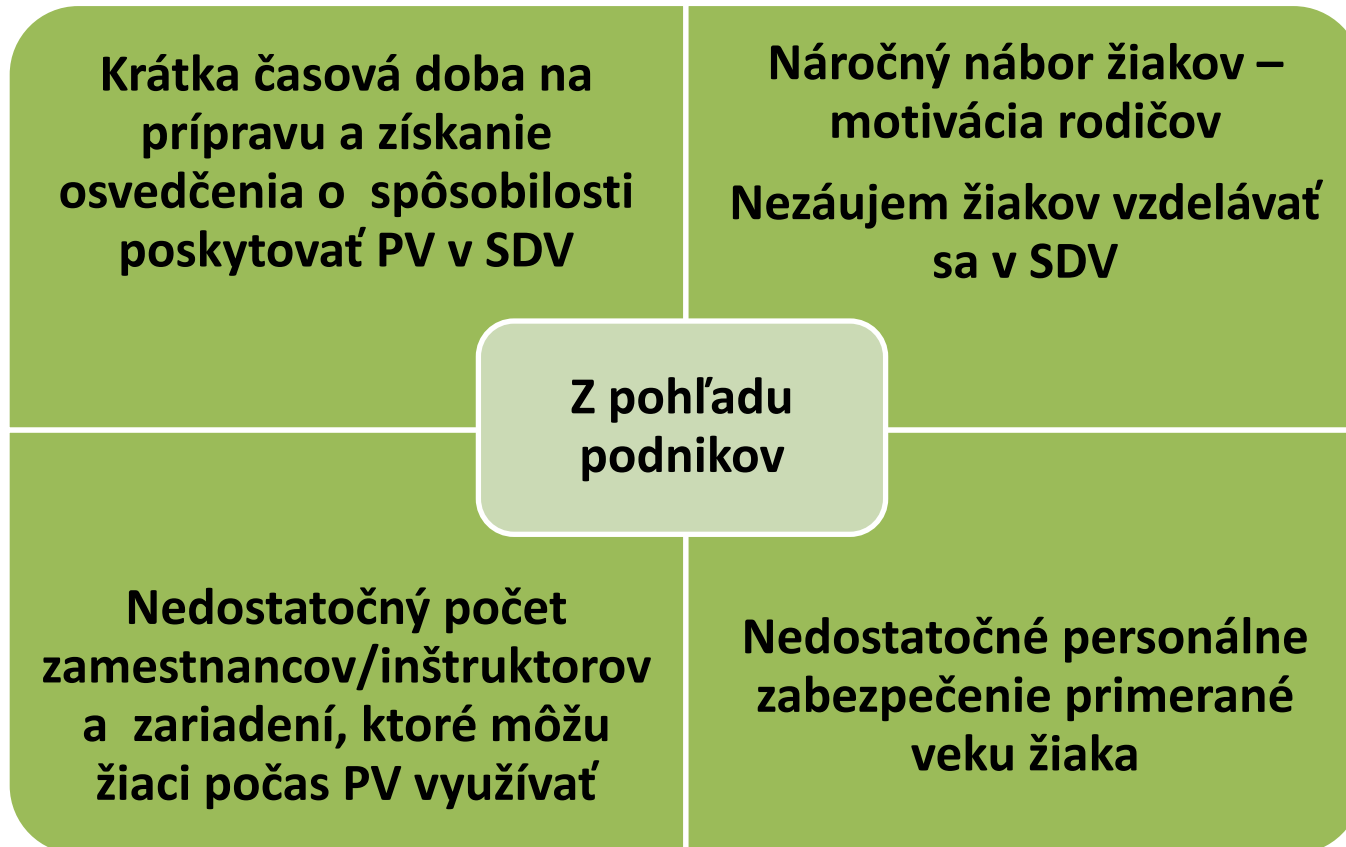

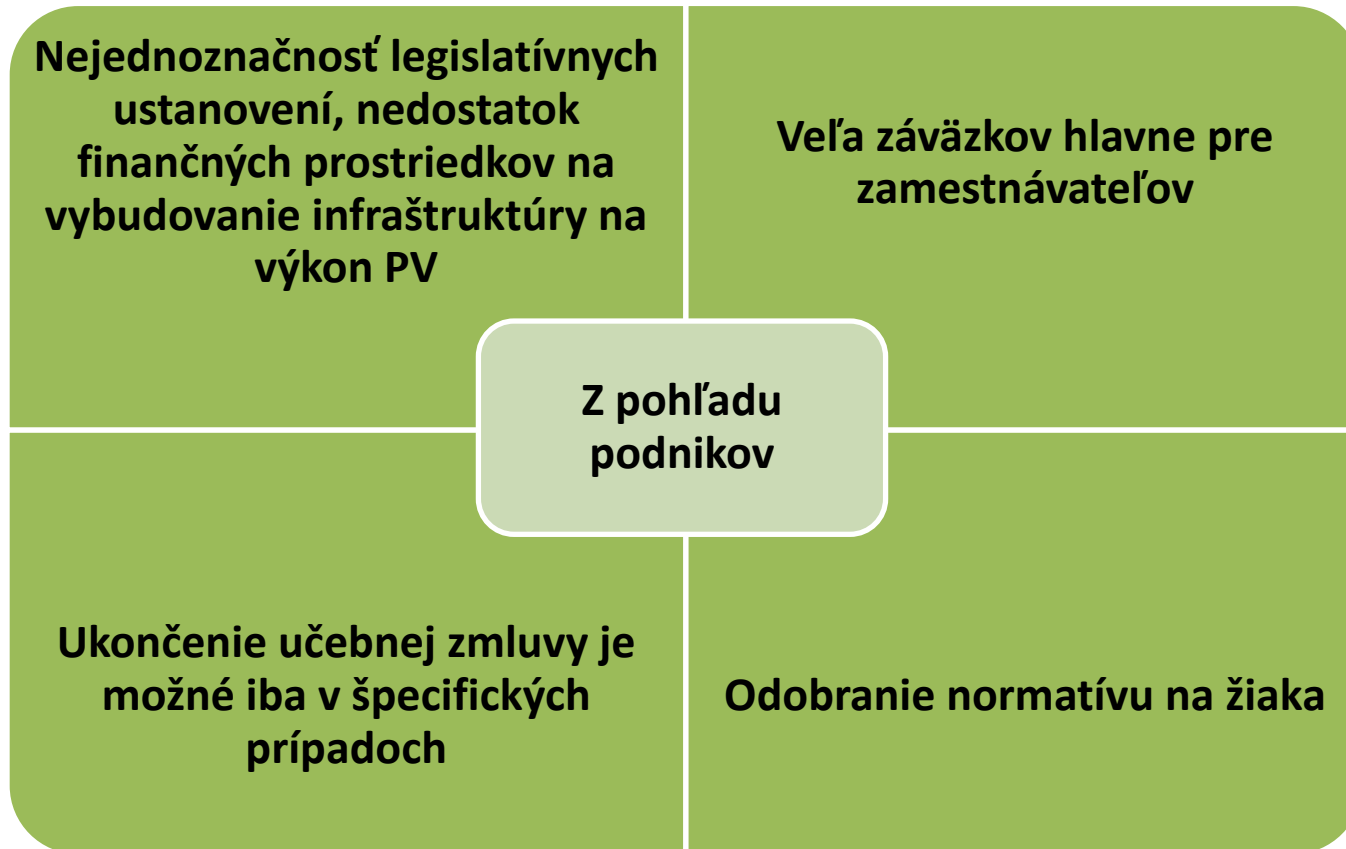
Kapitola 2: Identifikácia bariér vstupu MSP a SŠ do SDV

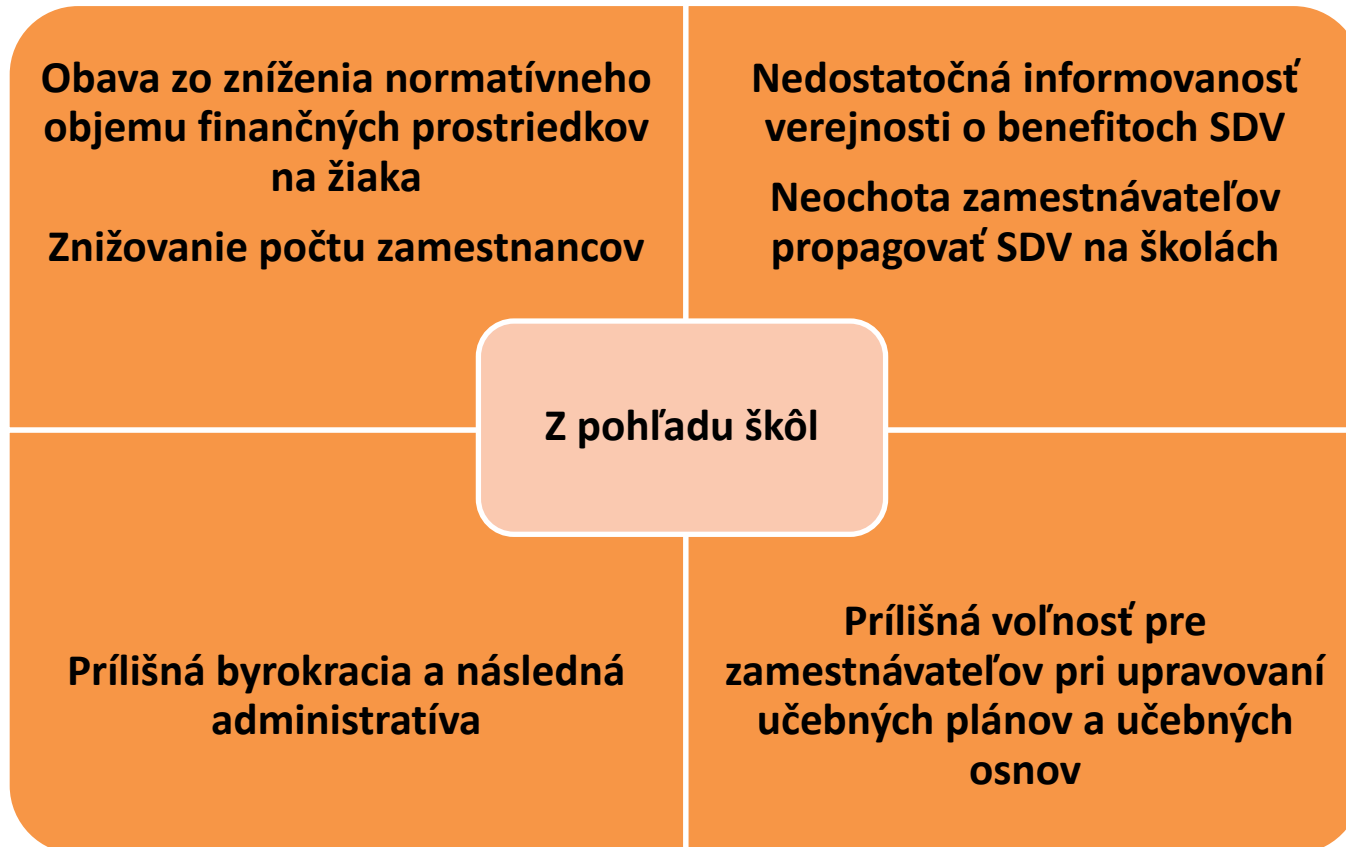
Kapitola 2: Identifikácia bariér vstupu MSP a SŠ do SDV

Kapitola 2: Identifikácia bariér vstupu MSP a SŠ do SDV

Kapitola 2: Identifikácia bariér vstupu MSP a SŠ do SDV

Kapitola 2: Porovnanie výsledkov prieskumu v partnerských krajinách

Dotazníkový prieskum na Slovenku sa realizoval s cieľom zmapovať situáciu zavádzania duálneho systému do praxe.

V Českej republike duálny systém legislatívne zavedený nie je, ale čiastočne sa v praxi uplatňujú určité prvky duálneho vzdelávania.

Rakúsky systém je zastabilizovaný a funguje na vzájomnej spolupráci zainteresovaných strán popísaných vyššie. Aj napriek prepracovanému systému v nemecky hovoriacich krajinách sa do popredia stavia otázka, či je tento systém vyhovujúci aj pre Slovensko.

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Propagácia

Návrh:

- *Zviditeľnenie pozitív a prínosov SDV prostredníctvom: spustenie mediálnej kampane zameranej na podporu SDV aj pre rodičov a žiakov ZŠ aj pre zamestnávateľov*
- *spolupráca viacerých subjektov pri ciele zameraných „infodňoch“ na ZŠ*
- *Zviditeľnenie zamestnávateľov aktívnych v SDV, možnosť získania „pozitívneho/zvýhodneného hodnotenia pre firmy pri získaní štátnych zákaziek (VO)*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Financovanie

➤ Krátenie mzdového a materiálno-technického normatívu

Návrhy:

- *ponechanie finančného normatívu na žiaka v SDV, ktorý by bol následne viazaný na vzdelávanie odborných učiteľov a modernizáciu odborného vzdelávania. V praxi sa školy kráti finančný normatív na žiaka s učebnou zmluvou a škola nemá normatívne financie na pokrytie nákladov na tzv. „lietajúceho“ MOV.*
- *Upraviť v zákone normatív materiálno-technického a priestorového zabezpečenia odboru pre pracovisko praktického vyučovania a pracovisko zamestnávateľa.*
- *Vytvoriť formu finančnej dotácie na vytvorenie učebného miesta, vytvorenie pracovného miesta a následnej mzdy pre inštruktora vo firme*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Financovanie

➤ **Nastavenie financovania cez zriaďovateľov (samosprávne kraje - VÚC)**

Komplikované financovanie nastavené na decentralizovanú úroveň cez regionálne samosprávy je nie dostatočne pružné a praktické.

Návrh:

- *Centralizovať financovanie odborných škôl na národnú úroveň a vrátiť rozhodovacie kompetencie o prerozdeľovaní finančných zdrojov na SDV do kompetencie MŠVVaŠ SR*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Financovanie

➤ Zdaňovanie príjmov žiaka

V súčasnosti existuje neprehľadný systém zdaňovania príjmov žiaka, príkladom je podnikové štipendium, ktoré sa započítava do príjmu pri posudzovaní nároku na pomoc v hmotnej núdzi.

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Financovanie

➤ Finančné stimuly

Návrh: daňový benefit za SDV - upraviť priaznivejšie pre zamestnávateľa. Nárok na daňový benefit nastaviť podľa rozsahu PV a nie podľa skutočného počtu hodín PV, ktoré žiak absolvuje. Podobný princíp sa uplatňuje pri normatívnom financovaní škôl, v ktorom sa neprihliada na kritérium rozsahu poskytnutého vyučovania danému žiakovi

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Materiálna podpora školám zo strany zamestnávateľov

Momentálne neexistuje opatrenie, ktoré by zvýhodňovalo zamestnávateľov poskytujúcich pomoc pri materiálnom a technickom zabezpečení škôl.

Návrh: Uzákoniť, aby sa výška podpory poskytnutá formou materiálneho alebo technického daru škole zo strany zamestnávateľa, stala odpočítateľnou položkou z daní

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Spolupráca zamestnávateľ, žiak a škola

- nastaviť možnosť uzavretia učebnej zmluvy so žiakom nielen v prvom ročníku, ale aj pred nástupom do 2. ročníka pri 3-ročných učebných odboroch alebo do 3. ročníka pri 4-ročných študijných odboroch

Postavenie žiaka v SDV

- *Upraviť práva a povinnosti žiaka ako zamestnanca (v tomto prípade nahradiť aj prázdniny dovolenkou v zmysle Zákonníka práce)*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Škola

- *Špecializácia stredných odborných škôl na výučbu príbuzných odborov- je nutné začať s optimalizáciou stredných odborných škôl*
- *zvýšiť % výučby odborných predmetov oproti všeobecno-vzdelávacím predmetom podľa reálneho trhu pracovných pozícií*
- *Praktické vyučovanie v dielni školy - rozšíriť aj o inštruktora, aby praktické vyučovanie mohol vyučovať v dielni školy aj inštruktorka (podľa prieskumu v rámci projektu EDES 60% zamestnávateľov považuje za dôležité, aby zamestnanci ich firmy, v prípade potreby, vyučovali priamo na spolupracujúcej strednej škole)*
- *Zjednotiť záverečné skúšky pre rovnaké alebo podobné študijné odbory a výsledky zjednotených skúšok pretaviť do hodnotenia školy/ prípadne do celkového financovania škôl- je potrebné nastaviť jednotné štandardy*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Budúcnosť ďalšieho vzdelávania učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy

- *Je nutné nastaviť samostatné a udržiateľné vzdelávacie moduly pre nasledovné cieľové skupiny: učiteľ odborných predmetov, majster odbornej výchovy a inštruktor vo firme*
- *Nastaviť modelové vzdelávanie majstrov OV pre MSP (inšpirácia z Rakúska)*
- *Je potrebné stabilizovať situáciu s učenými textami a podporiť spracovanie aktuálnych učebníc pre stredné školy*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Inštruktori

- *Identifikovať základný kompetenčný profil inštruktora – akými kompetenciami musí disponovať (právne, pedagogické, psychologické)*
- *Zakomponovať do školení pre inštruktorov aj pedagogicko-psychologické aspekty vzdelávania*
- *Umožniť uznanie praxe zamestnanca a certifikovať ho ako inštruktora, aj keď nemá absolvované zadefinované vzdelanie, ale má dostatočnú prax odbore*
- *Navrhnuť úpravu počtu žiakov na inštruktora podobne, ako je daný počet žiakov na MOV*

Návrhy na zmenu – podporné mechanizmy pre efektívnejšie zapojenie MSP do SDV na Slovensku

Externá podpora zo strany zainteresovaných strán:

- *vytvorenie poradnej inštitúcie pre samosprávu, školu a zamestnávateľov, ktorá by metodicky podporovala zavedenie SDV do praxe a zohrávala by poradnú aj vzdelávaciu úlohu pri otázkach OVP, pomáhala by pri identifikácii nových technológií a zaujímavej metodiky vo vzdelávaní, pri rozvoji vedomostí a zručností lektorov*
- *vznik poradenských centier rodičov, ktoré by pomáhali zistiť profesijnú orientáciu ich dieťaťa*
- *Podpora vzniku Centra OVP (COVP) – ktoré by ako jediné zastrešovalo určitý sektor/ tematickú oblasť- napr. stavebníctvo na jednu VUC*

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

- Otvoriť zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov („zákon o OVP“) a pripraviť adekvátnu novelizáciu, ktorá by zohľadnila požiadavky zamestnávateľov
- Otvoriť dialóg s MV SR zameraný na zmenu financovania regionálneho školstva
- Otvoriť dialóg s MF SR ohľadom novelizácie Zákona o dani z príjmov, § 17, daňový benefit za SDV - upraviť priaznivejšie pre zamestnávateľa
- Zabezpečiť dostatočnú prezentáciu SDV, ktorá prispeje k zvýšeniu atraktivity SDV medzi žiakmi a firmami

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

- Prevziať finančnú zodpovednosť za implementáciu SDV aj na úrovni stredných škôl
- Zamedziť kráteniu finančného normatívu na žiaka SOŠ
- nastaviť samostatné a udržateľné vzdelávacie moduly pre nasledovné cieľové skupiny: učiteľ odborných predmetov, majster odbornej výchovy a inštruktor vo firme
- Nastaviť modelové vzdelávanie majstrov OV pre MSP (inšpirácia z Rakúska)
- Podporiť iniciatívy na spracovanie aktuálnych odborných učebníc pre jednotlivé odbory a ich odborné predmety pre stredné odborné školy
- Iniciovať optimalizáciu stredných škôl

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Ministerstvo vnútra SR

- Umožniť/otvoriť dialóg s MŠVVaŠ SR o prenose kompetencií o financovaní regionálneho školstva

Ministerstvo financií SR

- Umožniť/otvoriť dialóg s MŠVVaŠ SR ohľadom novelizácie Zákona o dani z príjmov, § 17, daňový benefit za SDV - upraviť priaznivejšie pre zamestnávateľa

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Profesijné a stavovské organizácie

- Zjednodušenie procesu certifikácie firiem, ktoré vstupujú do SDV, zavedenie elektronického certifikovania. V prípade opätovnej certifikácie tej istej firmy sa odporúča neposielať duplicitne doklady potrebné k certifikácii
- Upraviť a podporiť status inštruktora – pripraviť relevantné vzdelávanie inštruktorov, ktoré by reagovalo na všetky požiadavky zamestnávateľov a škôl
- Prejaviť súčinnosť pri príprave novelizácie zákona č.61/2015 z.z.
- Vytvoriť spoločenský tlak na podporu reformy školstva, so zameraním na podporu funkčného SDV

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Zriaďovatelia

- Podporiť optimalizáciu stredných odborných škôl
- Podporiť optimalizáciu a efektívnejšie nastavenie vzniku COVP – zamerať sa na stabilizáciu tematických COVP pre jednotlivé sektory v regiónoch
- Podporiť kampaň o benefitoch SDV na regionálnej úrovni

Zamestnávatelia

- Súčinne spolupracovať pri reforme školstva a hlavne pri optimalizácii stredných odborných škôl
- Komunikovať s profesijnými a stavovskými organizáciami svoje požiadavky a podporiť nastavenie potrebných opatrení, ktoré by viedli k ich naplneniu

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Školy

- Pripraviť podmienky na prácu výchovného poradcu, ktorý adekvátne zhromažďuje všetky informácie o dopyte trhu práce a následne ich sprostredkuje žiakom
- Súčinne spolupracovať so zamestnávateľmi pri propagácii benefitov SDV a pri organizácii DOD
- Spolupracovať pri príprave štandardov hodnotenia a záverečnej skúšky v SDV

Rodičia

- Súčinne spolupracovať pri propagácii prínosov SDV
- Podporiť zvýšenie informovanosti o SDV a o konkrétnych ponukách zamestnávateľov

Odporúčania pre kľúčových partnerov OVP

Žiaci

- Aktívne spolupracovať so školou pri zavádzaní a následnej implementácii SDV
- Byť aktívny pri výbere adekvátneho zamestnania a informovaný o ponuke a dopyte trhu práce

Zákazník/spoločnosť – ako budúci prijímatelia služieb

- Súčinne spolupracovať pri propagácii SDV ako stabilného systému zabezpečujúceho primerané vzdelanie a prax žiakov stredných škôl, ktoré odrážajú požiadavky trhu práce

Koncepcia bude prístupná na webovej stránke projektu EDES

www.edes.ekofond.sk/vystupy-projektu

Ďakujeme za pozornosť a tešíme sa na diskusiu!